

DE ONTSLUITING TE ANTWERPEN - PLOEGSTRAAT

door M. van den Bosch, Den Haag

Op donderdag 10 maart werd in de langzamerhand overbekende ontsluiting in de Ploegstraat te Antwerpen het profiel van het mioceen opgenomen. Als maai-veld (0,00 m) is de bovenkant van het ongeroerde mioceen aangehouden. Het bovenste gedeelte van het profiel werd aan de NW zijde opgenomen, het onderste deel aan de Z-zijde. Daar de lagen naar het noorden hellen, werd zodoende een profiel samengesteld dat dieper gaat dan de werkelijke diepte van de bouwput. Het profiel is als volgt:

- 0,00 - 0,45 matig fijn glauconietzand, tot bruin-grijs verweerd, zeer veel schelpen (voornamelijk middelgrote *Glycymeris*), ook veel schelpen als "doosjes", iets zeer fijn grind.
- 0,45 - 0,55 matig fijn glauconietzand, tot bruin-grijs verweerd, weinig fijn schelpgruis en enkele grotere schelpen, iets zeer fijn grind. (Gastropoden, o.a. *Natica*)
- 0,55 - 0,85 matig fijn glauconietzand, tot bruin-grijs verweerd, zeer veel schelpen, ook als "doosjes" (voornamelijk middelgrote *Glycymeris*), iets zeer fijn grind.
- 0,85 - 1,00 matig fijn glauconietzand, tot bruin-grijs verweerd, veel fijn schelpgruis en vrij veel grotere schelpen, waaronder "doosjes" van *Glycymeris* en *Panopaea*, iets zeer fijn grind, bankjes van *Chlamys woodi* (zeer grote exx.), verder ook *Chlamys angeloni*.
- 1,00 - 1,05 fijn tot matig fijn, min of meer kleiachtig glauconietzand, donker-grijs tot iets bruin verweerd, enkele verspreide schelpen, waaronder *Panopaea* in leefhouding (kennelijk ingegraven exx. uit de bovenliggende laag !)
- 1,05 - 2,30 fijn tot matig fijn glauconietzand, iets kleiachtig, donker-grijs, enkele verspreide schelpen, enkele licht-grijs-bruine concreties met glauconiet, enkele fosforietschelpkernen in situ (o.a. *Semicassis*), veel kleine nestjes matig fijn kwartsrijk zand; naar onder toe meer schelpen en hier ook verspreide koralen. Het geheel is slecht tot zeer slecht geconservéerd.
- 2,30 - 2,40 fijn tot matig fijn glauconietzand, iets kleiachtig, donker-grijs tot zwartachtig, veel grote schelpen (grote *Glycymeris*), hier en daar fosforieten (in situ ?), enkele stukjes bot, harde glauconiethoudende concreties, kleine nestjes matig fijn kwartsrijk zand (Schelpen o.a. *Pitar polytropa*, *Turritella* en *Ancilla*)
- 2,40 - 3,50 fijn tot matig fijn glauconietzand, enkele nestjes matig fijn kwartsrijk zand, enkele verspreide haaiantanden (*Oxyrhina hastalis*), weinig verspreide schelpen (o.a. *Pecten brummeli* en *P. cf. praebenedictus*), een 10 cm dik niveau met *Pycnodonta cochlear*, zowel verspreid als in nesten, hier en daar een dun kleilensje, lichtgrijs-groene concreties met glauconiet, zowel in laagjes als verspreid.

zie vervolg op volgende pagina

- 3,50 - 3,55 matig fijn kleiachtig glauconietzand, veel slecht geconserveerde grotere schelpen (grote Glycymeris), hier en daar Pitar polytropa en grote Pectinidae.
- 3,55 - 3,60 matig fijn kleiachtig glauconietzand, weinig verspreide schelpen.
- 3,60 - 3,65 matig fijn kleiachtig glauconietzand, veel slecht geconserveerde grotere schelpen (grote Glycymeris)
- 3,65 - 3,70 matig fijn kleiachtig glauconietzand, weinig verspreide schelpen.
- 3,70 - ca 6,00 matig fijn kwartsrijk glauconietzand, zwartachtig, spoortje schelpgruis, hier en daar een niveau concreties als boven, meer onderaan soms een laagje grof zand en meer verspreide concreties.
- 6,00 - 6,05 matig fijn kwartsrijk glauconietzand, zwartachtig, spoortje schelpgruis, met plaatselijk bruin-groene vette kleibrokjes of -lensjes.
- 6,05 - 6,15 matig fijn tot plaatselijk zeer grof zand met fijn grind, veel slecht geconserveerde schelpen (grote Glycymeris).
- 6,15 - (7,00) matig fijn kwartsrijk glauconietzand, naar onder grover wordend en met zeer fijn grind.
(hieronder weer Glycymeris ?)
- - - - -

Het gehele profiel behoort tot het Anversien (Bovenmioceen), de Zanden van Antwerpen (hiervan de z.g. Horizon met Glycymeris doshayesi).

Denkt U bij het verzamelen vooral aan het grote instortingsgevaar ! De zuidelijke wand is zeer onbetrouwbaar en kan beter niet betreden worden; overigens is hier toch niet veel te vinden.

Wanneer U er prijs op stelt de schelpen per horizon te verzamelen, dan raad ik U aan het materiaal uit de volgende trajecten apart te houden:

van 0,00 tot 1,00 m

van 1,00 tot 3,70 m

van 3,70 tot 7,00 m

Waarschijnlijk is in deze drie pakketten de fauna niet geheel gelijk. Indien U dit profiel als leiding bij het verzamelen wilt gebruiken, denkt U dan vooral aan het feit dat de dikten van de lagen niet overal zo zijn als hier is vermeld. Gebruik als leidraad daarom de volgende schelprijke horizons, die duidelijk te zien zijn:

1. 0,00 tot 1,00 m

2. 2,30 tot 2,40 m

3. 3,50 tot 3,70 m

4. 6,00 tot 6,15 m (deze is niet overal zichtbaar !)

U kunt de schelplagen dus gemakkelijk van boven naar beneden aftellen. Veel succes !

- - - - -